

สิทธิของคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่องนี้เป็นกรณีการอุทธรณ์คำสั่งไม่ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการมีคำสั่งไม่อนุญาตคืนรายการทะเบียนราษฎรของประชาชนผู้เคยถือสัญชาติไทยมาก่อน มาดูว่าจะเปิดเผยได้หรือไม่ อย่างไร

นายสิทธิศักดิ์เป็นนายผู้รับมอบอำนาจจากนายอุ้มหมัด มีหนังสือขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการมีคำสั่งไม่อนุญาตคืนรายการทะเบียนราษฎรของนายอุ้มหมัดจากอำเภอบางรีศรี ดังนี้ ๑. บันทึกการสอบปากคำจัดทำทะเบียนประวัติ ๒. บันทึกแบบ ๘๙ ๓. บันทึกสอบปากคำบุคคลรับรองจัดทำทะเบียนประวัติ ๔. บันทึกสอบปากคำยื่นคำร้องขอคืนรายการที่ถูกจำหน่าย ๕. เอกสารที่สำนักทะเบียนอำเภอบางรีศรียื่นขอตรวจสอบจากหน่วยงานต่าง ๆ ๖. บันทึกสอบปากคำของพยานทั้งหมด โดยอำเภอบางรีศรีปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวโดยให้เหตุผลว่า ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ - ๓ ไม่มีอยู่ในความครอบครองเนื่องจากสูญหายตามบันทึกแจ้งความเอกสารสูญหายของสถานีตำรวจภูธรบางรีศรี ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๔ - ๕ นายอุ้มหมัดขอคัดได้เพราะเป็นเอกสารของตนเอง และข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๖ เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีอาจเปิดเผยได้เพราะอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายสิทธิศักดิ์จึงอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายวินิจฉัยสรุปว่า ตามที่นายสิทธิศักดิ์ผู้เป็นนายที่รับมอบอำนาจจากนายอุ้มหมัด ปัจจุบันนายอุ้มหมัดมีสถานะเป็นผู้พลัดถิ่นถือสัญชาติอื่นแล้ว ซึ่งตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีหลักการว่า คนต่างด้าว หมายถึง “บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย...” ประกอบกับไม่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งบัญญัติว่า “คนต่างด้าวจะเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรมิได้ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการและด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ทั้งนี้ ภายในจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔๐ และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๔๗ แล้ว” ประกอบกับตามมาตรา ๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้ “คนต่างด้าวจะมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารได้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ซึ่งปัจจุบันยังมิได้มีการกำหนดกฎกระทรวงขึ้น ดังนั้น นายสิทธิศักดิ์ผู้เป็นนายที่รับมอบอำนาจจากนายอุ้มหมัดซึ่งเป็นคนต่างด้าว จึงมิใช่ผู้ทรงสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงไม่มีอำนาจที่จะรับเรื่องอุทธรณ์นี้ไว้พิจารณา จึงเห็นสมควรให้ยุติเรื่อง

มีข้อสงสัยการปฏิบัติและใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไปที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โทร ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ - ๗๙

คำสั่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย (ที่ สค ๔๔/๒๕๖๘)

นายอาทิตย์ จรจรส นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”